

עין משפט‏^ע‏
גד מצוה

פד א מיי פ"א מהלכות יבום הלכה טו יח סוג עשין נה טוש"ע אה"ע ס"י קטן סעי' ג ד: **פה** ב ג מיי פ"יו מהל' אסורי ביאה הלכ' ג':

פד ד מיי פ"יו מהל' אישות הלכה א סוג עשין מטו טוש"ע אה"ע סימן א סעיף א: **פה** ה ה מיי שם הלכה ד טוש"ע שם סעיף ה: **פה** ו ז ח מיי שם הלכ' טו ופכ"א מהל' אסורי ביאה הלכה טו טוש"ע שם סעי' ח:

‏ ‏

הגהות מהר"ב רנשבויר

^[א] גמ' כל ביאה שאין בה פירצה. ג"כ מלשון ופירלת ימה וקדמה:

‏ ‏

תוספות ישנים

פני ביאה על הפנייה שלא לשם אישות עשאה זונה. ואיכה בינו לרבי עקיבא דר' עקיבא אומר וזהו מופקרת רגילה בזות כמה פעמים אכל בבירה ראוונה לא עשאה זונה ולר' אליעזר עשאה זונה בפעם אחת: **א** ובה נחא דפרין לקמן (סד). ולילין מילתא פ"י שנשתתה כ' שנה ואי כפ"ה שנת ג' שנים היתה אי"כ מטעה שהיתה ראויה להריון דהיינו מצי' (בספריא ג'שנה) לא שהיתה רק עשר שנים אלא דהיי' בת י"ד שנה כדפרישות ומצי' קשה להכח דמשמע שלא היתה בזוגת ופרשטו שהיתה בת י"ד שנה ומה' ים הכנה מדרשית חלוקים זה מזה: הא יס לו בנים בטיל מפריה ורביה וביטל נמי מאשה מדקאמר מי ולא קאמר לא יצטל אדם מאשה בת בנים אכל אשה בעמלה נסיב מדלא קאמר הכי משמע דאף מאשה נמי בטיל יס לו בנים:

‏ ‏

מוסף רש"י

דחייש למיעוטא. בפרק הכל שומעין (חולין ג.) בני תמיים. שגור על כל כותים משום אחתם שמתלו דמי' יונה כהן דרביים והשתחוו לה' (דקטון קי"ט). איש כתיב בפרשה. ואם לא יתפון האיש, איש פורעה בתולה ולא קטן (נדח' לז.). ומקשינן אשה לאיש. דכתיב ואם לא יתפון האיש ולא קטן. ואשה נמי אפי' דלא כתיב מיעוטא בענין גדולה כלש' דאיתקש לה דכתיב ביהוה קרא ועלתה ויצתו השערה (דקטון קח.). אלא מאי טעמא אין מייבמין. ויגדלו יתד (נדח' לז.). שמה ימצא סריס. לאו כד הקמת שם הוא ואינו מתווא לייסם, וכן אילוניות, וכיון דמייסם בלא מזהו נושא אשת אחיו בתום ועדות היא וזכרת (שם). ונמצאו פוגעין בעירה. דכיון דאינה ראויה להוליד לא קרינן צדו והיה הכסור אשר תלד ופקעה מתן תורת יבום וקימו בנאסור אשת אח (בבברות יט.).

פנוי הבא על הפנויה כו' עשאה זונה. ליפסל מן הכהונה (סנהדרין נא.) דלפעילת זנות קרי זונה (תורה ל.).

סא:

כל ביאה שאין בה פירצה. קטנה אחיה לכלל פירצה לכשתתגדל ולא ממעט אלא היכא דלא אחיה לעולם לכלל פירצה: **אין בתולה אלא נערה**. קשה דלהאי תנא אחיה אליעזרין בשום מקום לתבז נערה בתולה: **ובן**

מראה באד. תימה דהכא משמע

דרכקה נערה היתה ובסדר עולם (פ"ח) תניא צהדיא שהיתה בת שלש כשנשאה יצחק ואי אפשר להגיה דהא תניא התם יצחק אבינו כשנעקד על גבי המזבח היה בן שנעה ושלשים שנה ובו צפרק נולדה רבקה וכתיב ויהי יצחק בן ארבעים שנה וגו' נמצאת שהיתה בת ג' וה"ר שמואל חסיד משפיר"א הוכיח שהיתה בת י"ד מדתניא בספרי ו' זוגות שנותיהן שוות וקחשני קהת ורבקה וקתה חיה קל"ג כדכתיב בקראל ואם היתה בת י"ד כשנשאה אז החשבון מכיון דכשנולד יעקב היתה בת ל"ד א) ועקב היה בן ל"ט כשמתה רבקה הרי קל"ג שהרי כשנתצרך היה בן ס"ג שאז מת ישמעאל וכל שנתייב של ישמעאל קל"ו כדכתיב וישמעאל (גדול מילתא י"ד שנה ויצחק בן ס' שנה בלדת אותם א"כ ישמעאל) בן ע"ד ונשאר מלידת יעקב עד סוף שני ישמעאל ס"ג וי"ד נטמן צדיק עבר כדאמרין במגילה (דף ק. ח.) ועשרים שנה צדיק לבן ושתי שנים צדך ואז מתה רבקה כדדרשין (מדרש רבה קהלת פ"ב) אלוהן צכות שתי צניות של רבקה ומניקתה הרי ל"ט וצריך לומר דמדרשות חלוקים זה על זה: **פנוי הבא ע"ל הפנויה** כו'. לאו דוקא נקט פנוי דכ"ש נשוי שמונה על אשתו דחשובה זונה: **לא יבטל אדם מפריה ורביה**. אע"ג דמרישא שמעינן לה דקתני כהן הדיוט לא ישא אילוניות ולא דוקא כהן כדאמרין לעיל מ"מ איצטרין הכא להנך דיוקי דגמרא או משום פלוגתא דבית שמאי ובית הלל הדר תני לה: **מאשה לא במי".** פירש בקונטרס מדלא קתני לא יצטל מאשה: **א"ר מאשה במי".** להאי ליגשא דייק מדלא קתני לא ישא אדם אשה שאינה בת בנים אלא אם כן יש לו בנים:

נפקא מינה למכור ספר תורה בשביע' בנים. כלומר להאי מילתא נמי נפקא מינה ול"ג למאי נפקא מינה דהא טובא נפקא מינה כדקאמר צהדיא אין לו בנים נושא אשה בת בנים יש לו בנים נושא אשה דלאו בת בנים ועוד אר"י דמצי למימר דאפילו יס לו בנים לעולם מזהו לישא בת בנים אלא מודו היכא דצריך למכור ספר תורה בשביל בת בנים כיון דיש לו בנים לא ימכור מאחר שמואל שאינה בת בנים ולא יצטרך למכור:

‏ ‏

ובטיל נמי מאשה נימא תיהוי תיובתא דרב נחמן אמר שמואל לא יאין לו בנים נושא אשה בת בנים יש לו בנים גושא אשה דלאו בת בנים **נפקא מינה למכור ספר תורה בשביל בנים**: בית שמאי אומרים שני זכרים: מאי טעמייהו דבית שמאי ילפינן ממשנה דכתיב וּבְנֵי מִשָּׁה גֵרְשֹׁם וְאֵלִיעֶזֶר וּבֵית הָלֵל יִלְפִינָן מִבְרִייתוֹ שֶׁל עֹלָם וּבֵית שְׁמַאי יִלְפִינָן מִבְרִייתוֹ שֶׁל עֹלָם וְאֵין דִּנְיָן אִפְשָׁר מִשְׁאֵי

הבא על יבמתו פרק ששי יבמות

גמ' פוק עיין צה. אחאי לא ישא את הקטנה: **רבי מאיר חייש למיעוטא**. כדמתיא לקמן קטן שמה ימצא כו' ה"ג חייש רבי אליעזר דשמה תמצא קטנה זו אילוניות: **קטן וקטנה**. או קטן או קטנה: **איש כסיב**. צפרשת חליה ואם לא יחפון האיש לקחת את יבמתו: **פוגעים צערוה**. כיון דלאו בני

הקמת שם נינהו פגע צאשת אח שלא במקום מזהו דרשמנא פטריה דכתיב אשר תלד (דברים כה) פרט לאילוניות : **ואינה חולאת**. דאינה נפטרת לשוק בחלייתה דאין מעשה קטנה כלום אצל מתייבמת ותגדל אצלו ותתקיים מלות יבום: **כשמה** לשון טועה שטועה מתחת בעלה לאחרים דלרבי אליעזר אין זונה אלא אשת איש: **מופקרת**. ואפי' פנויה מאחר שהפקירה עצמה לכל קרויה זונה אצל משום בעילה אחת לא הויא זונה הפנויה: **הלך בעלה**. לז"ד הגדול והולכה להשקומה מי המרים שקינה לה ונסתרה ואסורה לו עד שתשמה עשאה זונה הואיל ונבעלה לפסול לה ואם מת אסורה לכהן: **אלא גיורא**. דנבעלה צנכריותה לעובדי כוכבים וכן משותררת דעובד כוכבים ועבד הואיל ולאו בני קדושין נינהו פסלי: **ושנבעלה**. לפסול לה כגון א' מכל העריות וכגון בת ישראל לנתין וממזר: **לגי גדלה**. דקידושי קטנה לאו כלום הן והויא ליה כלאנסת עצמו ומפוסת עצמו: **מכלי לב** כמו מצלי לב: **נאי דקדשה אצוה כו'.** האצ זכאי לקדש בתו קטנה כפ"ק דקידושין (דף ג.) את בתי נתמי לאיש הזה : **הא רבי אליעזר היא ולא רבנן**. בתמיה. דקתני לעיל רבי אליעזר אומר כהן לא ישא את הקטנה ומשמע דפליגי רבנן עליה וכה"ג מי פליגי רבנן **א) סתפסה**. ותזנה עליו לפי שאין צה דעת **א) כלום**: **רב פפא אמר כהן גדול והאי סנא הוא**. דלסר קטנה מנזירת הכתוב: **צטולה**. מעמיזי יקח אשה: **נמאשה לא צטינ**. מדקתני לא יצטל אדם מפריה ורביה אלא א"כ יס לו בנים ולא קתני לא יצטל אדם מאשה אלא אם כן יס לו בנים שמע מינה הא יס לו בנים מאשה לא בטיל דצריך לישא אשה אצל אין צריך לחזר אחר ראויה לבנים: **למכור ס"פ**. כדי לישא בת בנים ואם יס לו בנים לא ימכור אלא ישא עקרה או זקנה: **צ"ש אומרים שני זכרים**. אצל לא זכר ונקצה: **ילפינן ממשה**. שכיון שהיו לו שני בנים פירש מן האשה: **מזרייתו של עולם**. אדם וחווה: **משאי**

רב עמרם אין הלכה כרבי אלעזר: **בתני'** ילא יבטל אדם מפריה ורביה אלא א"כ יש לו בנים **ב"ש** אומרים שני זכרים וב"ה אומרים יזכר ונקבה שנאמר זָכָר ונקבה בראם: **גמ'** הא יש לו בנים מפריה ורביה בטיל מאשה לא בטיל מסייעא ליה לרב נחמן אמר שמואל דאמר יאע"פ שיש לו לאדם כמה בנים אסור לעמוד בלא אשה שנאמר לֹא טוֹב הָיוּת הָאָדָם לְבָדּוֹ וְאִיכָא דַּאֲמַרֵּי הָא יֵשׁ לוֹ בָּנִים בְּטִיל מִפְּרִיָּה וּרְבִיָּה

ובטיל נמי מאשה נימא תיהוי תיובתא דרב נחמן אמר שמואל לא יאין לו בנים נושא אשה בת בנים יש לו בנים גושא אשה דלאו בת בנים **נפקא מינה למכור ספר תורה בשביל בנים**: בית שמאי אומרים שני זכרים: מאי טעמייהו דבית שמאי ילפינן ממשנה דכתיב וּבְנֵי מִשָּׁה גֵרְשֹׁם וְאֵלִיעֶזֶר וּבֵית הָלֵל יִלְפִינָן מִבְרִייתוֹ שֶׁל עֹלָם וְאֵין דִּנְיָן אִפְשָׁר מִשְׁאֵי

מסורת הש"ס

א) [לקמן קט. וש"נ], **א)** לקמן קי"א: קיט. במכות יט: מ"ה לז., **א)** [לקמן קה: קיט.], **ז)** [ש"י מוס' מ"ה לז: ד"ה שמה ומוס' לעיל ב: ד"ה או ומוס' גיטין מו: ד"ה המתיא], **א)** לקמן פ"ה: **ו)** [ג"ל אלעזר], **ו)** [לעיל ט: וש"נ], **ח)** [לעיל לג:], **ט)** [לעיל ט: וש"נ], **י)** [לעיל מו. וש"נ], **ט)** [לעיל יב:], **ט** [נדבירם כב],

‏ ‏

תורה אור השלם

1. וְאָבְלוּ וְלֹא יִשְׁבְּעוּ הַזֶּה וְלֹא יִפְרֹצוּ בִּי אֵת דִּי עֲזוּבֵי לִשְׁמֵר: הוֹשִׁיעַ דִּי 2. וְאִם לֹא יִחְפֹּץ הָאִישׁ לְקַחַת אֶת יְבִמְתּוֹ וְעֻלְתָּהּ לְבִמְתּוֹ הַשְׂעִירָה אֶל הַזִּקְנִים וְאָמְרָה מֵאֵן יִבְמִי לָהֶם לְאֻזּוֹ שֶׁ בְּיִשְׂרָאֵל לֹא אָבָה יְבָמִי דְּבָרִים כֵּה ז

3. אֶלְקָנָה וְגִרְשָׁה וְהִלְלָה זָקָה אֶת אֵלֶּה לֹא יִקַּח בִּי אִם בְּתוּלָה מִעֲמִיד יִקַּח אִשָּׁה:

וְיִמְרָא כֹּא דִּי וְהַנֶּשֶׁךְ טַבַּת מְרָאָה מֵאֹד בְּתוּלָה וְאִישׁ לֹא יִקַּעֲהָ וְתִרְדּוּ הָעֵקֶב וְתִמְלֹא כִּיהָ וְתַעַל:

4. וְיִמְרָא כֹּא דִּי וְהַנֶּשֶׁךְ טַבַּת מְרָאָה מֵאֹד בְּתוּלָה וְאִישׁ לֹא יִקַּעֲהָ וְתִרְדּוּ הָעֵקֶב וְתִמְלֹא כִּיהָ וְתַעַל:

5. וְכִּי תִקְבֹּה בְּרָאִם וְיִרְדּוּ אֲתָם וְיִקְרָא אֵת בְּיוֹם הַבְּרָאָם: בְּרֹאשִׁית ה' ב

6. וְיִאֲמְרוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ לֹא טוֹב הָיִיתָ הָאָדָם לְבָדּוֹ אֲעֻשֶׂה לוֹ עוֹד כְּגִדְלָה: בְּרֹאשִׁית ב' יח

7. בְּנֵי מִשָּׁה גֵרְשֹׁם וְאֵלִיעֶזֶר: דְּבִיר הַיּוֹמָם א כג טו

‏ ‏

גליון הש"ס

גמ' א"ל רב חכמא לרבה פנוי גיטין דף ט

ע"א: שם ר' אעזר וזנה זו מופקרת. ע"י פסגדריין דף ג ע"כ מדר' מ"ל ונת

כהן: שם פתוי' קטנה אונס הוא. וכן הוא בינושלמי פ"א דטוטה הוצא בתוס' בטוטה דף כ"ח ע"כ ד"ה ממלן עיין

ממונות דף ט ע"א מדר' ואכ"א ושם דף מ ע"כ מדר' הא לאו:

‏ ‏

תוס' חד מקמאי

וחא דתנן וב"ה אומרים זכר ונקבה. וב"ש בשני זכרים מקיים מצות פריה

ורביה דזכרים עדיפי מנקבות מדאמר לקמן בבי בנים הרי הם כבנים

סבר אביי למימר ברא לברא וברתא לברתא אבל ברתא לברא לא וכו' אלמא זכרים עדיפי מנקבות.